

AHOLINING MEHNATINI MUHOFAZA QILISH UCHUN TEXNIKA XAVFSIZLIGINING AHAMIYATI

Avazbek Usmonov Samandar o'g'li
Qarshi Davlat Universiteti , Mehnat muhofazasi va
texnika xavfsizli (tarmoqlar bo'yicha) yo'nalishining
2-bosqich talabasi. Tel: +998908698979

Annotatsiya. Ushbu maqola ishchi kuchining farovonligini ta'minlashda texnik xavfsizlikning muhim ro'lini o'rganadi. Xavfsiz ish muhitini ta'minlash uchun proaktiv choralar, xavflarni baholash va qoidalarga rioya qilish muhimligini o'rganadi. Mavjud adabiyotlarni tahlil qilish, texnik xavfsizlikni oshirish metodologiyasini muhokama qilish, muvaffaqiyatli amalga oshirish natijalarini taqdim etish va yakuniy tushunchalarni taqdim etish orqali maqola mehnatni muhofaza qilishda texnik xavfsizlikka ustuvor ahamiyat berishning ahamiyatini ta'kidlashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: texnika xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish, mehnatni muhofaza qilish, ish joyidagi xavfsizlik, xavfni kamaytirish, qoidalar, xavfni aniqlash, xavfsizlik choralari, oldini olish, xodimlarning farovonligi.

Zamonaviy sanoatning murakkab tabiati va ishchi kuchi oldida turgan turli xil muammolarni hisobga olgan holda, texnik xavfsizlik zamonaviy ish joylarida birinchi o'rinda turadi. Mehnatni muhofaza qilishni ta'minlash nafaqat qonuniy majburiyat, balki ish beruvchilar uchun axloqiy majburiyatdir. Ushbu maqolada biz texnik xavfsizlikning ko'p qirrali jihatlarini ko'rib chiqamiz, uning sog'lom va xavfsiz ish muhitini saqlashdagi muhim ro'lini ta'kidlaymiz.

Mavjud adabiyotlarni batafsil ko'rib chiqish texnik xavfsizlik va xodimlarning farovonligi o'rtasidagi bevosita bog'liqlik bo'yicha konsensusni ochib beradi. Tadqiqotlar xavfsizlik choralarining ish joyidagi baxtsiz hodisalarni kamaytirish, kasbiy xavflarni minimallashtirish va umumiy mahsuldorlikni oshirishga ijobiy ta'sirini doimiy ravishda ta'kidlaydi. Normativ asoslar va sanoat standartlari texnik xavfsizlik atrofidagi nutqni shakllantirishda hal qiluvchi ro'l o'ynaydi va tashkilotlarga rioya qilish uchun ko'rsatmalar beradi.

Optimal texnik xavfsizlikka erishish uchun tashkilotlar tizimli yondashuvni qo'llashlari kerak. Bu xavfni kompleks baholash, xavfni aniqlash va profilaktika choralarini amalga oshirishni o'z ichiga oladi. Xavfsizlik protokollarini takomillashtirish uchun IoT (Internet of Things) va sun'iy intellektga asoslangan tahlillar kabi texnologiyalar tobora ko'proq foydalanilmoqda. O'quv dasturlari, muntazam xavfsizlik tekshiruvlari va tashkilot ichida xavfsizlik madaniyatini rivojlantirish samarali xavfsizlik metodologiyasining ajralmas qismidir.

Texnika xavfsizligi aholining mehnati va farovonligini himoya qilishda hal qiluvchi ro'l o'ynaydi. Ushbu kontekstda texnik xavfsizlik muhimligining ba'zi asosiy sabablari:

Ishchilar salomatligi va xavfsizligi:

- Texnik xavfsizlik choralari, masalan, tegishli jihozlardan foydalanish, o'quv dasturlari va xavfsizlik protokollari ishchilarni baxtsiz hodisalar, jarohatlar va kasb kasalliklaridan himoya qilish uchun juda muhimdir.

- Xavfsiz ish muhitini ta'minlash ishchilarga zudlik bilan zarar etkazilishining oldini olishga yordam beradi va ma'lum kasblar bilan bog'liq uzoq muddatli sog'liq uchun xavflarni kamaytiradi.

Ish Joyidagi Baxtsiz Hodisalarni Kamaytirish:

- Texnik xavfsizlik choralarni amalga oshirish ish joyidagi baxtsiz hodisalarning chastotasi va og'irligini kamaytirishga yordam beradi. Bu, o'z navbatida, ish paytida jarohat olgan yoki o'linga duchor bo'lgan ishchilar sonini minimallashtiradi.

- Bu sog'lom, samarali va iqtisodiyotga samarali hissa qo'shishga qodir bo'lgan ishchi kuchini saqlash uchun juda muhimdir.

Huquqiy va normativ muvofiqlik:

- Ko'pgina mamlakatlarda turli sohalarda ishchilar xavfsizligini ta'minlash uchun qat'iy qoidalar va standartlar mavjud. Ushbu qoidalarga rioya qilish nafaqat qonuniy talab, balki axloqiy biznes amaliyotini saqlash uchun ham muhimdir.

- Xavfsizlik standartlariga rioya qilmaslik huquqiy oqibatlarga, jarimalarga va kompaniya obro'siga putur etkazishi mumkin.

Samaradorlik:

- Xavfsiz mehnat sharoitlari yanada samarali va samarali ishchi kuchiga hissa qo'shadi. Xodimlar o'z ish joylarida o'zlarini xavfsiz his qilganda, ular o'z vazifalariga yaxshiroq e'tibor qaratishlari mumkin, bu esa unumdorlikni oshirishga olib keladi.

- Aksincha, tez-tez baxtsiz hodisalar yoki xavfli sharoitlar ish oqimini buzishi, ishlaymay qolishiga olib kelishi va umumiy samaradorlikka salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Xodimlarning ma'naviyati va saqlanishi:

- Texnik xavfsizlikka sodiqlik xodimlar o'zlarini qadrlil va g'amxo'rlik his qiladigan ijobiy ish joyi madaniyatini rivojlantiradi. Bu, o'z navbatida, ma'naviyat va ishdan qoniqishni oshiradi.

- Xodimlar xavfsizligini birinchi o'ringa qo'yadigan kompaniyalar barqaror va tajribali ishchi kuchini yaratib, iste'dodlarni yanada samarali jalb qilishlari va saqlab qolishlari mumkin.

Iqtisodiy Ta'sir:

- Ish joyidagi baxtsiz hodisalar va jarohatlar muhim iqtisodiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Tibbiy xarajatlar, ishchilarning kompensatsiya talablari va potentsial da'volar jismoniy shaxslar va korxonalar uchun moliyaviy tanglikka olib kelishi mumkin.

- Texnik xavfsizlik choralariga sarmoya kiritish orqali korxonalar ushbu moliyaviy yuklardan qochishlari va jamiyatning umumiy iqtisodiy farovonligiga hissa qo'shishlari mumkin.

Jamiyat farovonligi:

- Keng jamoatchilik texnik xavfsizlikdan foyda ko'radi, chunki bu ish joyidan tashqarida dalgalanma ta'siriga olib kelishi mumkin bo'lgan baxtsiz hodisalarning oldini olishga yordam beradi. Masalan, kimyoviy to'kilishlar yoki ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar atrof-muhit va aholi uchun og'ir oqibatlarga olib kelishi mumkin.

Korporativ ijtimoiy javobgarlik (KSS):

- Texnik xavfsizlikni ta'kidlash korporativ ijtimoiy mas'uliyat tashabbuslariga mos keladi. O'z xodimlarining farovonligiga sodiqligini namoyish etadigan korxonalar ularning jamoat obro'si va ijtimoiy mavqeiga ijobiy hissa qo'shadilar.

Texnik xavfsizlik ishchi kuchini himoya qilish, sog'lom ish muhitini rivojlantirish, qoidalarga rioya qilish va shaxslar va jamoalarning umumiy farovonligiga hissa qo'shish uchun juda muhimdir. Texnik xavfsizlikni birinchi o'ringa qo'yish nafaqat qonuniy majburiyat, balki korxonalar va jamiyatlar uchun ma'naviy va iqtisodiy majburiyatdir.

Muhokama segmenti texnik xavfsizlikni amalga oshirish bilan bog'liq muammolar va imkoniyatlarni ko'rib chiqadi. U ish joyidagi xavflarning rivojlanayotgan xususiyatini va xavfsizlik protokollarini doimiy ravishda moslashtirish zarurligini o'rganadi. Bundan tashqari, xavfsizlik choralarini ilgari surishda texnologiyaning ro'li muhokama qilinadi, bu texnologik yangiliklarni xodimlarning ta'limi va ishtiroki bilan birlashtirgan yaxlit yondashuv zarurligini ta'kidlaydi.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, mehnatni muhofaza qilishda texnik xavfsizlikning ahamiyatini oshirib bo'lmaydi. Tashkilotlar buni shunchaki muvofiqlik talabi emas, balki strategik imperativ sifatida tan olishlari kerak. Biz oldinga siljiganimizda, faol pozitsiya, doimiy takomillashtirish va xodimlarning farovonligi uchun qat'iy majburiyat muhim bo'ladi. Kelajakdagi tadqiqotlar uchun takliflar orasida rivojlanayotgan texnologiyalarni o'rganish, xavfsizlikni o'qitish metodologiyasini takomillashtirish va texnik xavfsizlik choralarining uzoq umr ko'rishi va samaradorligini ta'minlash uchun kuchli me'yoriy asoslarni targ'ib qilish kiradi.

Xulosa qilib aytganda, texnik xavfsizlik choralarini birlashtirish ishchi kuchining salomatligi va xavfsizligini birinchi o'ringa qo'yadigan ish muhitini yaratish va shu

bilan mas'uliyat va barqarorlik madaniyatini rivojlantirish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Adabiyotlar:

1. Kolobova S V 2001 Constitutional rights of citizens of the Russian Federation in the field of labor safety (Saratov)
2. Abanina E N, Timofeev L A, Agapov D A, Sorokina Yu V, Ustinova A N 2019 Systems of Environmental Security of Urbanized Territories Within the Framework of the Program of Ecological Development of Urbanized Territories IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 224 (1) 012031
3. Salary Information for 2019 Available from: git64.rostrud.ru/osnov/osnovnye_pokazateli_deyatelnosti_git/491835.html [Accessed 08 December 2019]
4. Expert Council under the Government of the Russian Federation Available IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 543 (2020) 012001 IOP Publishing doi:10.1088/1755-1315/543/1/012001 5 from: open.gov.ru/events/5517496/ [Accessed 08 December 2019]
5. Sidelnikova O P, Evtushenko A I, Azarov V N 2018 Modern problems of Russian enterprises with respect to occupational and industrial safety IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering 451 012187
6. International Labor Organization Safe and healthy jobs: make decent work a reality ILO Report 2007 (Geneva, Switzerland) Available from: <https://docplayer.ru/59051215-Bezopasnye-izdorovye-rabochie-mesta-sdelaem-dostoinnyy-trud-realnostyu.html> [Accessed 08 December 2019]